

דנ"פ 269/21 - יניר טאלב, חמודי טאלב נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

דנ"פ 269/21

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשים: 1. יניר טאלב
2. חמודי טאלב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לדיון נוסף על פסק דינו של בית המשפט
העליון בע"פ 4791/20 מיום 26.11.2020 שניתן על
ידי כבוד השופטים נ' סולברג, ג' קראו-א' שטיין;
תגובת המשיבה על הבקשה לדיון נוסף מיום
14.4.2021

בשם המבקשים: עו"ד קרן אבלין-הרץ; עו"ד מוטי לוי; עו"ד יניב אביטן

בשם המשיבה: עו"ד רחל מטר

החלטה

בקשה לדיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בע"פ 4791/20 מיום 26.11.2020 שניתן על ידי כב' השופטים
נ' סולברג, ג' קראו-א' שטיין.

1. המבקשים הורשעו כמבצעים בצוותא בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות וגרימת חבלה חמורה בנסיבות
מחמירות עם אחיהם, רואד טאלב (להלן: רואד), אשר הועמד לדין בהליך נפרד והורשע על פי הודאתו באותן עבירות.
העובדות שאינן שנויות במחלוקת הן כי שלושת האחים נסעו במונית, רואד ישב במושב ליד הנהג ואילו המבקשים ישבו

עמוד 1

במושב האחורי. בהגיעם ליעד המוסכם ביקש הנהג את התשלום המגיע לו, ובתגובה היכה אותו רואד באגרופים בפניו ודרש ממנו "תוציא את הכסף". במהלך התקיפה נטלו המבקשים ורואד את ארנקו של הנהג, את מכשיר הטלפון הנייד שלו ומטבעות שהיו במונית. לנהג נגרמו שבר בארובת העין, שטפי דם ונפיחות בפנים.

המבקשים הורשעו, כאמור, כמבצעים בצוותא, והמחלוקת בין הצדדים התמקדה בשאלת שותפותם של המבקשים לחבלה החמורה שנגרמה לנהג, אשר לטענתם נגרמה על ידי רואד בלבד.

2. בהכרעת דין מפורטת אימץ בית המשפט המחוזי (השופט ד' פיש) כמהימנה את עדות הנהג. בית המשפט תיאר את עדות הנהג לפיה כל שלושת האחים תקפו אותו יחד בהפנותו, בין היתר, לחקירתו בה אמר "כולם הרביצו לי ואף אחד לא הפריד". עוד תיאר בית המשפט את גרסת הנהג לפיה לא המכה ראשונית שנתן רואד היא שהובילה לחבלה החמורה שנגרמה לו אלא מכה מידי אחד המבקשים בשלב מאוחר יותר באירוע, לאחר ותוך כדי שהוכה על ידי שלושת האחים (עמ' 35-36 להכרעת הדין) וסיכם גרסה זו:

מתיאור זה [של הנהג] עולה כי לא המכה הראשונית שניתנה למתלונן ע"י רואד היא המכה שהובילה לחבלה החמורה אלא מכה שניתנה ע"י אחד מהנאשמים בשלב מאוחר יותר באירוע, לאחר ותוך כדי שהוכה ע"י שלושתם, מכה שלאחריה הודה המתלונן שכבר לא ראה דבר. מהתיאור עולה שדובר במכה שניתנה לקראת סיום התקיפה, דבר השולל את טענת הנאשמים בנוגע לחלוקת האירוע לשניים (עמ' 36 לפסק הדין).

תימוכין לעדות הנהג מצא בית המשפט המחוזי בעדותה של שכנה בשם אוקסנה שצפתה באירוע מהחלון וחלקים מעדותה אומצו לפי סעיף 10א לפקודת הראיות. בהקשר זה נקבע כי "מדובר בעדה אובייקטיבית שנקלעה לאירוע ועמדה על כך שכל שלושת הנאשמים תקפו את המתלונן (ת/50, ת/31). העדה נעדרת כל מניע להפלת הנאשמים ומסרה עדות עקבית ומהימנה. עוד יצוין כי עדותה של אוקסנה עולה בקנה אחד עם עדות המתלונן, כאשר שניהם טענו שדובר בשלושה תוקפים, וכי שלושתם נטלו חלק פעיל בתקיפה" (עמ' 38-30 להכרעת הדין) [ההדגשות לא במקור]. תימוכין נוספים לחלקם של המבקשים בתקיפה נמצאו בעדותו של רואד שמסר בהודאתו כי המבקשים נטלו חלק בתקיפת הנהג ובמעשה השוד.

משכך סיכם בית המשפט המחוזי וקבע כי:

מעדויותיהם [של אוקסנה והנהג-א.ח.] עלה כי שלושת המעורבים באירוע (בהם הנאשמים 1 ו-2) [המבקשים] נטלו חלק פעיל בתקיפת המתלונן, כאשר לעדויות נמצאו אימותים חיצוניים כפי שפורט לעיל.

בפן העובדתי, אין מחלוקת כי שני הנאשמים נכחו באירוע וכעולה מהעדויות- נטלו בו חלק פעיל. אין משמעות לכך שהמתלונן לא ידע לומר מאיזו מכה נגרמה לו איזו חבלה (יזכר כי נשללה הטענה לפיה המכה הראשונה שניתנה ע"י רואד היא בהכרח זו שגרמה לחבלה החמורה) ובפן המשפטי אין משמעות לכך, שכן הנאשמים הצטרפו לרואד במעשיו במהלך האירוע ולאחריו וחברו למטרה משותפת, כאשר ההלכה בדבר חבירה ספונטנית מתייחסת גם לעבירות תוצאתיות כגון חבלה חמורה. יודגש, כי אין הכרח בתכנון מוקדם של השותפות ודי בשותפות ספונטנית שנוצרה על אתרלשם השגת מטרה משותפת שבני החבורה מודעים לה. [ההדגשה לא במקור]

בית המשפט המחוזי הרשיע אפוא את המבקשים בעבירות שפורטו לעיל, וגזר על כל אחד מהם, בין היתר, 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד פיצוי לנפגע העבירה.

3. המבקשים ורואד ערערו על הרשעתם ואילו המשיבה על קולת העונש שנגזר עליהם. בית משפט זה (השופט א' שטיינהסכמת השופטים נ' סולברג-ג' קרא) דחה את ערעור המבקשים, קיבל את ערעור המשיבה והחמיר את עונש המאסר שהוטל על המבקשים מ-30 ל-42 חודשי מאסר בפועל.

השופט שטיינקבע כי הנהג הותקף ונשדד על ידי שלושת האחים בצינו כי "בית משפט קמא קבע, כאמור, כי הנהג הותקף על ידי שלושת האחים, שהלמו בו וקיללוהו. קביעה זו התבססה על התרשמותו של בית המשפט מעדות הנהג, אשר נמצאה אמינה. מדובר בממצא מהימנות מובהק שבו לא מצאתי כל עילה להתערב" (פסקה 23 לפסק הדין). עוד נקבע כי אין להתערב בממצאי המהימנות שקבע בית המשפט המחוזי לגבי עדותה של אוקסנה והחזוק שראה בה להודאתו של רואד. על כן, סיכם השופט שטיינקבע כי "אמור מעתה: הוכח מעבר לספק סביר כי הנהג הותקף ונשדד בצוותא חדא על ידי רואד, יניר וחמודי, כשכל אחד משלושת האחים מודע למעשים אלו ולתוצאתם. אשר על כן, כל אחד משלושת האחים הללו אחראי למעשה השוד ולמעשה התקיפה" (פסקה 27 לפסק הדין) [ההדגשה לא במקור].

לאחר הדברים הללו, הוסיף השופט שטיינודן בשאלה מה דינם של המבקשים גם אם יניח את ההנחות המיטיבות מבחינתם כי השבר בארובת העין שנגרם לנהג בידי אגרופו של רואד הוא החבלה החמורה היחידה שעומדת על הפרק, וכי חבלה זו נוצרה לפני שהמבקשים הצטרפו לתקיפת הנהג. בהקשר זה קבע השופט שטיין כי ישום ההלכה הפסוקה מלמד שהמבקשים נושאים באחריות פלילית לחבלה בשל הצטרפותם להכאת הנהג, שכן בכך ניצלו את המצוקה שאליה נקלע "אשררו את ההכאה וקיבלוה על עצמם - תוך שהם משייכים את עצמם לתקיפה ומוסיפים אליה את מכותיהם שלהם אשר מחמירות את מצבו של הנהג ומונעות ממנו קבלת עזרה רפואית מיידית". השופט שטיין הוסיף וציין כי דבר זה נובע מהכלל המבוסס בפסיקה לפיו "הצטרפות לתקיפה אלימה של אדם גוררת אחריה אחריות לכלל תוצאות התקיפה, אשר נצפו על ידי המצטרף, לרבות אלו שנגרמו על ידי מעשים אשר קדמו להצטרפותו" המכונה גם "שותפות ספונטנית" והפנה בהקשר זה לפסקי הדין בע"פ 2895/07 פרחי נ' מדינת ישראל (25.10.2007) (להלן: עניין פרחי); ע"פ 259/97 סובחי נ' מדינת ישראל (28.4.1998) (להלן: עניין סובחי) וע"פ 4693/01 מדינת ישראל נ' בביזאיב (24.7.2002) (להלן עניין בביזאיב).

4. המבקשים מבקשים לקיים דיון נוסף בקביעה המשפטית אותה הם קוראים בפסק הדין ולפיה "מבצעים בצוותא המצטרפים באופן ספונטאני לאדם המבצע עבירות, נושאים באחריות רטרואקטיבית, דהיינו גם כלפי עבירות שהושלמו על ידי האדם אליו חברו בנקודת זמן הקודמת להצטרפות הספונטאנית". המבקשים טוענים כי בהתאם לפסקי דין שונים ובהם עניין פרחי, עניין סובחיוענין בביזאיבאין להרשיע אותם כמבצעים בצוותא בחבלה חמורה שהתחילה והושלמה לפני שהצטרפו למעשה העברייני ועל כן יש לבטל הרשעה זו ולהותיר את ההרשעה בשוד בלבד.

5. המשיבה טוענת כי השאלה שמעלים המבקשים היא תאורטית מכיוון שהממצא העובדתי שנקבע לגבי המבקשים הוא כי המכה שגרמה לחבלה החמורה בפניו של הנהג לא הייתה המכה הראשונה של רואד אלא מכה שניתנה בשלב מאוחר יותר על ידי מי משלושת האחים. עוד נטען כי לא נקבעה בפסק הדין הלכה חדשה אלא יושמה ההלכה הקיימת שנפסקה בעניין פרחי, עניין סובחיוענין בביזאיב, וזאת בהינתן העובדה שהמבקשים הצטרפו להכאת הנהג על ידי רואד

וכי טענות המבקשים הן למעשה טענות ערעוריות בלבד.

6. לאחר שעיינתי בפסק הדין ובטענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

הליך הדיון הנוסף הוא הליך נדיר וחריג השמור לאותם מקרים שבהם נפסקה הלכה ברורה ומפורשת, הסותרת הלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה, או חידושה ראוי לקיים בה דיון נוסף (סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; ראו, למשל, דנ"פ 173/20 גודובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (19.4.2020)). עיון בפסק הדין נושא הבקשה מלמד כי לא נפסקה בו הלכה חדשה.

7. המבקשים מבססים את בקשתם על ההנחה המיטיבה מבחינתם כי החבלה החמורה לנהג נגרמה אך ורק בעטייה של מכת אגרוף שנתן לו רואד וכי מכה זו ניתנה טרם הצטרפותם למעשה העברייני. על כן, לטענתם, לא ניתן לייחס להם שותפות למעשה החבלה החמורה. ואולם, בפסק הדין אימץ בית המשפט העליון את ממצאי העובדה והמהימנות של בית המשפט המחוזי שפורטו לעיל לפיהם שלושת האחים נטלו חלק פעיל בתקיפה, ואומצה גרסת הנהג כי "לא המכה הראשונית שניתנה למתלונן ע"י רואד היא המכה שהובילה לחבלה החמורה אלא מכה שניתנה ע"י אחד מהנאשמים בשלב מאוחר יותר באירוע, לאחר ותוך כדי שהוכה ע"י שלושתם, מכה שלאחריה הודה המתלונן שכבר לא ראה דבר" (עמ' 36 להכרעת הדין).

על בסיס ממצאים אלו הגיע בית המשפט העליון לכלל מסקנה כי הוכח מעבר לספק סביר שהנהג הותקף ונשדד בצוותא חדא על ידי שלושת האחים, כשכל אחד מהם מודע למעשים אלו ולתוצאתם (פסקה 27 לפסק הדין).

8. אכן, לאחר הדברים הללו הוסיף בית המשפט וניתח את השאלה האם ניתן להרשיע את המבקשים כמבצעים בצוותא של מעשה החבלה החמורה, בהנחה המיטיבה מבחינתם שעליה עמדנו לעיל, וקבע כי בהתאם להלכה הפסוקה ניתן להרשיעם בביצוע החבלה החמורה כמבצעים בצוותא גם על בסיס הנחה זו. זאת כמי שניצלו "את מצוקת הנהג ואת היותו פצוע ומונעים ממנו קבלת טיפול רפואי מיידי" (פסקה 35 לפסק הדין). על קביעות אלה מלינים המבקשים ולגישתם הן מצריכות דיון נוסף. דא עקא, ה"הנחה המיטיבה" שהניח השופט שטיין סותרת לחלוטין את ממצאי העובדה שקבע בית המשפט קמא ושאותם אימץ השופט שטיין כמפורט לעיל. לפיכך, מקובלת על"י עמדת המשיבה כי הקביעות הנוגעות ל"הנחה המיטיבה" נקבעו למעלה מן הצורך ולא נדרשו להכרעה בערעור. כפי שנפסק לא אחת "הלכה שלא היתה דרושה לשם הכרעת הדין, על פי מסכת העובדות שנדונו, אינה אלא אימרת אגב, ואין לה כח של תקדים לעתיד לבוא" (ד"נ 25/66 בר-חי נ' טיבור, פ"ד כ(4) 327, 330 (1966); כן ראו דנג"ץ 9367/17 זיאדה נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית, פסקה 8 (30.5.2018) והאסמכתאות שם). זאת ועוד - בית המשפט מפי השופט שטיין לא התכוון כלל לקבוע הלכה חדשה בנושא הביצוע בצוותא או לשנות מן הדין הנוהג. אדרבא, הוא ציין במפורש כי הוא אך מיישם את ההלכה הנוהגת לעניין זה (פסקאות 32-35 לפסק-הדין), כפי שנפסקה, לגישתו, בעניין פרחי, סובחיוביזאיב. לפיכך, מדובר לכל היותר בטענה הנוגעת ליישום שגוי של הדין וזאת במסגרת הערת-אגב, שלא נדרשה כלל לצורך ההכרעה בערעור.

מכל הטעמים הללו, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ד בסיון התשפ"א (25.5.2021).

עמוד 4

הנשיאה
